

Veenweidegrond fungeert van nature als een spons die veel water vasthoudt. Foto Sylvana de Bruin

Reportage Groene Hart

Weides met hoog water hebben veel voordelen voor het klimaat, maar het boerenverstand ziet er (nog) geen heil in

Weidevelden in West-Nederland en Friesland stoten miljoenen tonnen CO₂ per jaar uit. Met het verhogen van het grondwaterpeil valt daar effectief iets aan te doen, blijkt uit nieuw onderzoek. Alleen krijgen melkveehouders er dan wel een lastige en kostbare taak bij. 'Aan de keukentafel levert het niks op.'

Bart Crezee 14 november 2025, 12:40

 Bewaren

 Delen

Ogenschijnlijk ziet het weiland eruit als elk ander weiland. Alleen een handvol feloranje piketpaaltjes verraden dat in deze veenweide op de grens van Utrecht en Zuid-Holland een uniek experiment plaatsvindt.

Zelesta

Advertentie

Cyber Week bij Zelesta = de beste deals van het jaar.

Sla je slag met de hoogste kortingen ooit. Mis het niet!

Shoppen

“We staan hier op een hoogwaterperceel”, legt assistent-manager Jonathan te Grotenhuis van proefboerderij Zegveld uit. De

Groene Hart combineert een reid wetenschappelijk

onderzoek naar praktische vraagstukken over water- en bodembeheer. Daaronder valt ook de vraag: is het haalbaar om te boeren bij een hoge grondwaterstand?

Voorpagina

Krant

Best gelezen

Rubrieken

Jonathan te Grotenhuis van proefboerderij Zegveld neemt de grondwaterstand op. Foto Sylvana de Bruin

Te Grotenhuis loopt naar één van de oranje markeringen toe en hurkt neer bij een grijze peilbuis die in de veenbodem is geslagen. Voorzichtig laat hij een klein meetapparaatje in de grond zakken. “Zodra hij water raakt, gaat ’ie piepen.”

Meteen volgt een schelle piep. “Nou, dat raakt ’ie nu. Als ik dit zo aflees, zit het grondwaterpeil op -12 centimeter.”

Dat is te merken. Het zompige gras zuigt zich vast aan onze laarzen. Het hoge waterpeil is geen verrassing in deze tijd van het jaar. “We zijn straks de hele winter aan het draineren”, benadrukt Te Grotenhuis, want veel hoger wil je het grondwater niet hebben.

Netwerk van plastic buizen

Het unieke aan dit weiland is dat het waterpeil ook in droge zomers hoog te houden valt. Je ziet het niet, maar 80 centimeter onder het maaiveld ligt een netwerk van plastic drainagebuizen en pompen dat de infiltratie van slotwater in de veenbodem moet versnellen. Drukdrainage wordt het systeem ook wel genoemd. “In de zomer brengen we het water daarmee actief omhoog.”

Raamdecoratie.com

Advertentie

Advies van onze specialisten? Plan nu een gratis advies en meetservice bij jou thuis!

Dé online specialist in raamdecoratie.

[Vraag aan](#)

Deelnemers van het symposium krijgen een rondleiding over het land. Foto Sylvana de Bruin

Dat is hard nodig. Het droogleggen van weideveld in de laaggelegen veengebieden van West-Nederland en Friesland zorgt voor enorme

uitstoot van broeikasgassen. Veenweiden bestaan uit koolstofrijk organisch materiaal, dat zich in moerasachtige omstandigheden heeft gevormd.

Drainage van deze gebieden leidt ertoe dat zuurstof uit de lucht in de bodem dringt. De bodem klinkt dan in, en de koolstof ontsnapt als CO₂ in de atmosfeer. Per jaar zorgen veenweides zo voor 3 procent van de totale landelijke CO₂-uitstoot, met name tijdens droge zomers.

Advertentie

Van kerk naar gezondheidscentrum

Heilige Hart kerk in Bergen op Zoom vervult nu wijkfunctie als gezondheidscentrum. Een duurzame transitie dankzij een Triodos-financiering.

Advertentie van
Triodos IM

[Lees meer](#)

Kunnen de koeien nog het land op?

Nadat we decennialang water uit de polders hebben gepompt, zijn er nu initiatieven om weilanden te vernatten. Met steun van de rijksoverheid werken het Veenweiden Innovatiecentrum (Vic) en het landelijke Veenweiden Innovatie Programma (Vip-NL) samen aan een onderzoeksproject dat Boeren op Hoog Water heet. Hoger grondwater kan de bodemdaling vertragen en de CO₂-uitstoot flink terugdringen. De cruciale vraag: kunnen koeien dan nog wel het land op?

Op de proefboerderij in Zegveld loopt sinds 2020 een vergelijkend

onderzoek. Links van de stal staan veertig koeien op hoog water, met een gemiddelde grondwaterspiegel van 20 centimeter onder het maaiveld. Rechts van de stal staan evenveel koeien op een regulier veld, typisch met 50 centimeter ontwatering.

In beide percelen wordt intensief onderzoek gedaan: van de hoeveelheid voer die wordt aangevoerd tot de concentraties mest die de koeien achterlaten – alles wat het land op en af komt wordt gemeten.

Onderzoeker Nyncke Hoekstra (rechts, grijze jas en rode broek) geeft uitleg tijdens de rondleiding. Foto Sylvana de Bruin

“In de zomer is beweiding vrijwel nooit een probleem”, vertelt Nyncke Hoekstra, een van de onderzoekers namens het Louis Bolk Instituut. “Maar juist die overgangperiode in het voor- en najaar, dat is lastig.”

Drukgewicht van een koeienpoot

Hoekstra staat iets verderop in het weiland, bij vier plastic bakken die automatisch elk kwartier open- en dichtgaan. In de bakken wordt de uitstoot van de broeikasgassen CO₂ en methaan door de bodem permanent gemeten.

Om te weten of de bodem het gewicht van koeien aankan, heeft ze een minder technische benadering. Met een drukgewicht valt de afdruk van een enkele koeienpoot makkelijk na te bootsen. Voorzichtig plaatst de onderzoeker een plastic buis op het gras en laat het drukgewicht naar beneden vallen. “Dat zakt zo’n 3,5 centimeter weg”, concludeert ze. “Beweiding zou nog net kunnen.”

Een geïnteresseerde boer uit de omgeving, die wordt rondgeleid over de proefboerderij, kijkt fronsend naar de grond onder zijn voeten. “Nou, ik zou de koeien nu niet meer naar buiten doen.”

Welke boer ziet vernatting wel zitten?

Het contrast tussen de wetenschappelijke resultaten en het boerenverstand is even verderop ook merkbaar. In een tot congreszaal omgebouwde varkensstal komen een honderdtal onderzoekers, beleidsmakers en boeren samen om de eerste resultaten van het proefproject te bespreken.

“In tegenstelling tot de stikstofproblematiek is hier nu wel gemeten”, trapt dagvoorzitter Dick Veerman, de oprichter van landbouwwebsite *Foodlog*, met een grap af.

Foto Sylvana de Bruin

Dat er totaal niet meer te boeren valt, blijkt een ongegronde angst. “We gingen ervan uit dat min 20 het boeren onmogelijk maakt”, legt Hoekstra uit. “In de praktijk zagen we in drie van de vier onderzochte jaren weinig verschil in de bedrijfsvoering. Alleen in het extreem natte voorjaar van 2024 konden de koeien niet naar buiten en kon het gras pas laat worden gemaaid.”

Toch zijn de meeste boeren niet onverdeeld enthousiast. Wanneer dagvoorzitter Veerman aan het tiental aanwezige melkveehouders vraagt wie vernatting wel ziet zitten, steken er slechts twee hun hand omhoog.

Plassen op het land

Rick Scherpenzeel, boer in het nabijgelegen dorpje Spengen, houdt zijn arm omlaag. In de koffiepauze is hij druk in gesprek met een collega die overweegt een waterinfiltratiesysteem op zijn land aan te leggen. “Daar ga jij nog veel problemen mee krijgen”, waarschuwt Scherpenzeel, “want jouw land ligt lager.”

Zelf heeft hij al acht jaar drukdrainage, een vroeg experiment tegen bodemdaling, maar daar is hij niet over te spreken. “We hadden een aantal natte jaren en kregen allemaal plassen op het land. Daar hoef je met de trekker of met de koeien niet overheen. Op die manier kun je gewoon niet boeren.”

Dan zijn de extra kosten nog niet meegenomen. Zeker in zeer natte jaren – zoals in 2024 – neemt de productie en de kwaliteit van het gras af. Dat betekent dat boeren extra voer moeten inkopen om de melkproductie op peil te houden. Daar komt bij dat de waterbuizen onder de grond onderhoud en aansturing vragen, al gauw toch wel een paar uur per week.

Apparatuur om de broeikasgasemissies mee te kunnen meten. Foto Sylvana de Bruin

Netto verliest een hoogwaterboerderij zo gemiddeld 7 procent winst, oftewel 147 euro per koe per jaar, blijkt in Zegveld. Samen met de startinvesteringen loopt dat op tot bijna 300 euro per koe.

Kees Vroege, eveneens melkveehouder uit de regio, somt het probleem op: “Het is uiteindelijk geen productieve investering voor de boer, want aan de keukentafel levert het niks op. En als je het slecht treft, heb je twee jaar achter elkaar een nat jaar. Dan word je kwetsbaar.”

Compensatie

In Friesland, waar het peil soms op min 70 ligt, wordt daarom alvast gewerkt aan een compensatiesysteem. “We willen aan de voorkant bepalen wat de schade gaat zijn”, zegt Jaap Gielen van de provincie Friesland, “om boeren rugwind te geven om die transitie naar een duurzamere landbouw door te kunnen komen”.

Gielen wil nog niet zeggen hoeveel het systeem de provincie gaat kosten – “dat hangt van veel factoren af” – maar hij verwacht 95 procent van de kosten per hectare te vergoeden. “De locatie maakt erg uit”, benadrukt hij. “Als je in het diepste punt van de polder zit,

kan de impact heel groot zijn.”

De inzichten uit Friesland moeten uiteindelijk landelijk vertaald worden in nieuwe richtlijnen, vertelt Douwe Jonkers, programmamanager veen bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. De interesse voor het verhogen van het waterpeil kwam oorspronkelijk voort uit het probleem van bodemdaling, reflecteert hij tijdens een gezamenlijk panelgesprek. “Dat is nog steeds een van de belangrijkste factoren voor boeren. Maar sinds in 2019 het landelijk klimaatakkoord is gesloten, is klimaat als thema daarbij gekomen.”

‘We zoeken de bandbreedte op’

Een medewerker van een van de betrokken waterschappen benoemt in de koffiepauze de olifant in de kamer: eigenlijk zouden we óók na moeten denken over het opgeven van melkveehouderij in bepaalde veenweidegebieden.

Onderzoeker Hoekstra benadrukt dat er heel veel mogelijk is: “Die min 20 is echt extreem. We hebben best wel het bovenste opgezocht van wat kan.” Daar kan boer Scherpenzeel zich in vinden. Hij is niet tegen vernatting, legt hij uit, maar liever hanteert hij min 40 als streefwaarde.

Dat is wat betreft het ministerie ook de boodschap. “We zoeken die bandbreedte op”, zegt Jonkers. “Min 20 is optimaal voor het klimaat, maar min 40 moet voor bijna alle boeren haalbaar zijn.” Dat zou al heel wat uitstoot schelen.

De naam van de medewerker van de waterschappen is bekend bij de hoofdredactie.

Mogelijke grondwaterstanden in veenweides:

-20 cm: vanuit klimaatdoel is dit de optimale grondwaterstand. De gecombineerde uitstoot van CO₂, methaan en lachgas is dan het minst.

-35 cm: bij een hoge waterstand heeft de bodem minder ruimte over voor regenwater, waardoor deze sneller overstroomt. Om plassen te voorkomen geven sommige boeren daarom de voorkeur aan een maximale verhoging tot min 30 of min 40.

-50 cm: in West-Nederland staat het grondwater sinds eind jaren zestig op dit niveau om beweiding mogelijk te maken en overstromingen te voorkomen.

-70 cm: in delen van Friesland kan het grondwater dankzij extra ontwatering standaard zelfs nog dieper liggen.”

Lees ook:

Er zijn twee wegen naar een veel groener en schoner Nederland, zegt het PBL

[Nederland kan in 2050 veel groener en schoner zijn](#), zegt het Planbureau voor de Leefomgeving in zijn toekomstverkenning voor landbouw en natuur. Maar daar zijn geld en wetgeving voor nodig, en wat politieke afstand.

De vernatting van het Groene Hart pakt goed uit voor de natuur én de bewoners

Vernatting van het Groene Hart kan zowel bodemdaling als de uitstoot van broeikasgassen stoppen. Onderzoekers van de Universiteit Utrecht maakten [toekomstplannen voor 32 deelgebieden waar natuur én bewoners baat bij hebben](#).

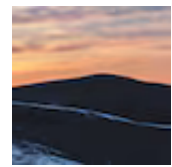
 Help ons door uw ervaring te delen: [Feedback geven](#)

Ook interessant voor u

Op basis van bovenstaand artikel

Interview

**Feli Hansen maakt prachtige natuurfoto's, maar dan van plastic.
'Zwerfafval oprapen, voelt als dweilen met de kraan open'**

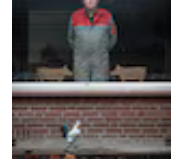

**Het wordt een tijd van 'stoelriemen vast' voor Nederland en de
EU, zegt Eurocommissaris Hoekstra**

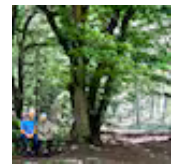
Reportage

**Boer Erik Direks wil duurzame varkens, maar dat mag niet van
de provincie**

de Meezitter

**Het is bewezen: ook zorgpersoneel knapt op van bloemen,
bomen en planten**

Duurzame 100

**Vergeten appels en peren gaan in Drenthe nu in de cider
dankzij D100-nominatie Mooyland**

De Graadmeter

Wilt u elke week de De Graadmeter nieuwsbrief van Trouw ontvangen via e-mail?

Advertentie

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

[Over ons](#)

[Opiniestuk insturen](#)

[Privacystatement](#)

[Abonnementsvoorwaarden](#)

[Gebruiksvoorwaarden](#)

[Toegankelijkheidsverklaring](#)

[Cookiebeleid](#)

[Privacy-instellingen](#)

[Auteursrecht](#)

[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)

[Bezorgklacht indienen](#)

[Bezorging pauzeren](#)

[Bezorging wijzigen](#)

[\(Bezorg\)adres wijzigen](#)

[Adverteren](#)

[Losse verkoop](#)

Meer Trouw

[Abonneren](#)

[Nieuwsbrieven](#)

[Krant](#)

[Webwinkel](#)

[RSS-feeds](#)

[Facebook](#)

[Android apps](#)

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

Trouw is onderdeel van DPG Media.

KvK Nummer: 34172906 | BTW Nummer: NL810828662B01

© 2025 DPG Media B.V. Alle rechten voorbehouden